

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง โฆษณาคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

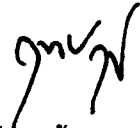
ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนด ขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะ ประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และที่ในเว็บไซต์ของ กรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้ยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๒ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. โกโก้ (*Theobroma cacao* L.) พันธุ์ไอ.เอ็ม ๑ (I.M.1)
๒. มะนาว (*Citrus aurantifolia* (Christm.) Swingle) พันธุ์แป้นหรือญชัย

ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอ ประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าว ให้ทราบโดยทั่วกัน ปราบกฏตามเอกสารแนบท้าย ประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิสูจนว่าการยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืช ขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายอุทัย นพคุณวงศ์).
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

โกโก้ (*Theobroma cacao* L.)

พันธุ์ไอ.เอ็ม.1 (I.M.1)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นาง กนกเกศ ละอองศรี
ที่อยู่ เลขที่ 222/1 หมู่ 9 ตำบลสันทรายน้อย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50210
โทรศัพท์ 094-8303760

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกโก้พันธุ์ไอ.เอ็ม.1 (I.M.1) เป็นพันธุ์ที่ได้จากการผสมระหว่าง พันธุ์ ICS กับโกโก้ลูกผสม (กลุ่ม Criollo และกลุ่ม Forastero สาย Amelonado) ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ ผลผลิตสูง มีเมล็ดขนาดใหญ่และมีกลิ่นหอมเมื่อนำไปแปรรูป โดยพันธุ์ ICS เป็นพันธุ์จากประเทศเปรู ได้รับความอนุเคราะห์จากเพื่อนของคู่สามีภรรยาซึ่งเป็นชาวเมือง Wichita มลรัฐ Kansas city สหรัฐอเมริกา ที่ได้มาพักอาศัยที่บ้านของนางกนกเกศ ละอองศรี และได้นำโกโก้พันธุ์ดังกล่าวมาจากประเทศเปรูในปี พ.ศ. 2535 ในโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และ Wichita State University ส่วนโกโก้ลูกผสม (กลุ่ม Criollo และกลุ่ม Forastero สาย Amelonado) ได้รับความอนุเคราะห์จากเพื่อนของ ผศ.ดร. สุเมธ เกตุวรารักษ์ ที่ทำงานในมหาวิทยาลัย Central Luzon ประเทศฟิลิปปินส์ ในปี พ.ศ. 2544 หลังจากนั้นจึงผสมและคัดเลือกพันธุ์ที่มีลักษณะที่ดี ศึกษาเปรียบเทียบผลผลิตเป็นเวลาหลายปี จนกระทั่งได้ต้นที่สามารถผสมข้ามดอกในต้นเดียวกันได้ เจริญเติบโตเร็ว ให้ผลผลิตสูง ทนแล้ง เมล็ดแห้งมีคุณภาพดี ให้กลิ่นหอมของช็อกโกแลตเมื่อนำไปแปรรูปเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ และตั้งชื่อว่า โกโก้พันธุ์ไอ.เอ็ม.1 (I.M.1)

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย โกโก้ ชื่อวิทยาศาสตร์ *Theobroma cacao* L. ชื่อสามัญ Cocoa tree
วงศ์ Malvaceae ไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบ

ต้น ต้นสูง 2 – 3 เมตร ต้นที่เจริญมาจากเมล็ด (seedling) เป็นลำต้นเดี่ยว (single stem) ไม่มีกิ่งแขนง จนกระทั่งเมื่อสูงประมาณ 1 – 2 เมตร ตายอดจะพัฒนาเติบโตสร้างกิ่งแขนง 3 – 5 กิ่ง ในแนวระนาบเรียกว่า คาคบ (jorquette)

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรี (elliptic) หรือรูปไข่ (ovate) สีเขียวเข้ม กว้างเฉลี่ย 11.17 ± 2.5 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 29.47 ± 3.5 เซนติเมตร หนา $102 - 105 \mu\text{m}$ ปลายใบแหลม (acute) โคนใบมน (obtuse) ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นใบ (vein) เห็นชัดเจน เส้นใบย่อย (veinlet) 9 – 12 คู่ แผ่นใบเรียบ ปากใบแบบอะโนโมไซติก (anomocytic stomata) ใบอ่อนสีเขียวอ่อนถึงน้ำตาลอมแดง หูใบปรากฏชัดเจน

ดอก ดอกออกเป็นกระจุก ดอกออกตามลำต้น (cauliflorous) และกิ่งแก่ ดอกสมบูรณ์เพศ ก้านดอกสีชมพู ดอกตูมมีเส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ย 4.11 มิลลิเมตร ยาวเฉลี่ย 8.26

มิลลิเมตร ดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ย 1.85 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปใบ
 หอก สีขาวปนแดง ขอบสีแดง กลีบดอก 5 กลีบ เรียงสลับกับกลีบเลี้ยง กลีบดอกลักษณะ
 คล้ายถุงหรือหมวกคลุมเป็นรูปค่อม (hood-shaped) เกสรเพศผู้ (stamen) 10 อัน อยู่
 บริเวณกลีบดอก ก้านชูอับเรณู (filament) เชื่อมกันเป็นหลอดสั้น ๆ ที่ฐาน ยาวเฉลี่ย
 1.78 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้เป็นหมัน หรือ ไม่มีอับเรณู (staminode) 5 อัน โคนกว้าง
 ปลายแหลม มีแถบสีม่วงเข้ม ยาวเฉลี่ย 4.75 มิลลิเมตร และมีเกสรเพศผู้ที่มีอับเรณู 5 อัน
 อับเรณู (anther) 4 พู อยู่สลับกัน เกสรเพศเมียเป็นแบบ ประกอบ (compound pistil)
 มี 5 คาร์เพล (carpel) ยอดเกสรเพศเมีย (stigma) แยก 5 แฉก

ผล/เมล็ด

ผลรูปรียาว มีทั้งมีคอกฝักและไม่มีคอกฝัก กว้างเฉลี่ย 7.55 ± 0.26 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย
 19.73 ± 1.29 เซนติเมตร ความหนาเปลือกผลเฉลี่ย 0.91 ± 0.4 เซนติเมตร น้ำหนักฝักสดเฉลี่ย
 430.26 ± 2.8 กรัมต่อฝัก ผิวขรุขระ มีร่อง ปลายฝักแหลม ฝักอ่อนมีสีเขียวหรือสีแดง ฝักแก่
 มีสีเหลืองหรือสีส้มแดง เมล็ดและใบเลี้ยง (cotyledon) รูปไข่และรูปรี เมล็ดกว้างเฉลี่ย
 1.30 ± 0.11 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 2.45 ± 0.17 เซนติเมตร จำนวนเมล็ดเฉลี่ย 52 เมล็ดต่อฝัก
 น้ำหนักเมล็ดสดเฉลี่ย 2.52 ± 0.3 กรัมต่อเมล็ด เนื้อในใบเลี้ยงมีสีขาวถึงสีม่วงอ่อน

ลักษณะอื่นๆ

1. สามารถผสมเกสรข้ามดอกในต้นเดียวกันได้
2. เมล็ดมีขนาดตามมาตรฐานสากลคือ ไม่เกิน 110 เมล็ดต่อน้ำหนักเมล็ดแห้ง 100 กรัม
3. อายุการเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 150 วัน หลังจากดอกบาน
4. ในเมล็ดโกโก้แห้ง 100 กรัม มีสารอาหาร ได้แก่ ไขมัน 52 กรัม คาร์โบไฮเดรต 36.96
 กรัม พลังงาน 547.91 แคลอรี โปรตีน 14.99 กรัม โปแทสเซียม 990.3 มิลลิกรัม
 แคลเซียม 120.4 มิลลิกรัม แมกนีเซียม 347.1 มิลลิกรัม ฟอสฟอรัส 654.4 มิลลิกรัม
 โซเดียม 4.14 มิลลิกรัม เหล็ก 3.74 มิลลิกรัม และทองแดง 1.25 มิลลิกรัม
5. มีสารโพลีฟีนอล (polyphenol) (มิลลิกรัมต่อกรัม) จากส่วนต่าง ๆ ได้แก่ Cocoa nib
 9.80 Cocoa powder 47.44 Cocoa butter 6.03 และ Chocolate 35 เปอร์เซ็นต์
 20.11 (วิเคราะห์คุณค่าทางอาหารและปริมาณโพลีฟีนอลโดย บริษัท ห้องปฏิบัติการ
 กลาง (ประเทศไทย) จำกัด (สาขาเชียงใหม่) เมื่อ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2560)

โกโก้พันธุ์ไอ.เอ็ม.1 (I.M.1)

มะนาว (*Citrus aurantifolia* (Christm.) Swingle)

พันธุ์แป้นหรือภูษชัย

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นายสมสิทธิ์ จิรธรรมานูวัตร
ที่อยู่ เลขที่ 178 หมู่ที่ 2 ซอยป่าพลู ซอย 8 ตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน 51130
โทรศัพท์ 08 6375 1767

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

มะนาวพันธุ์หรือภูษชัยเป็นพันธุ์ที่ได้มาจากการเพาะเมล็ดของพันธุ์แป้นดกพิเศษ ในปีพ.ศ. 2552 นายสมสิทธิ์ จิรธรรมานูวัตร ได้ปลูกมะนาวพันธุ์แป้นดกพิเศษบนพื้นที่ 1 ไร่ ซึ่ง ณ เวลานั้น กิ่งพันธุ์มีราคาแพง จึงทดลองขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ดจากพันธุ์ดังกล่าว เพื่อทดแทนต้นมะนาวในสวนที่เสียหายและตายไป จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2555 ได้ขยายแปลงปลูกในพื้นที่ใหม่ ที่เป็นที่ตั้งของสวนปัจจุบัน บนพื้นที่ 3 ไร่เศษ ในอำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน และได้นำต้นมะนาวที่ได้จากการเพาะเมล็ดที่แข็งแรงมา ปลูกรวมด้วยจำนวนหนึ่งจนกระทั่งให้ผลผลิต พบว่ามะนาวต้นหนึ่งที่ได้จากการเพาะเมล็ดมีลักษณะที่เด่น แตกต่างจากต้นอื่น ๆ คือ กิ่ง ก้าน ลำต้นมีความแข็งแรง หนามสั้น ให้ผลดก ผลทรงแป้น ผิวบาง เนื้อนุ่ม ละเอียด ฉ่ำน้ำ มีกลิ่นหอม มีเมล็ดน้อยหรือฝ่อลีบจนถึงไม่มีเมล็ด และไม่มีโรคแคงเกอร์ (Canker) จึงได้แยก เพื่อศึกษาลักษณะ และติดตามดูความคงตัวของพันธุ์ จากนั้นจึงขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนด้วยการตอนกิ่ง และตั้งชื่อว่ามะนาวพันธุ์ “แป้นหรือภูษชัย” ซึ่งเป็นสถานที่กำเนิดของพันธุ์ และเพื่อเป็นเกียรติประวัติของจังหวัด ลำพูนสืบไป

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย มะนาว ชื่อวิทยาศาสตร์ *Citrus aurantifolia* (Christm.) Swingle วงศ์ Rutaceae
ไม่ยืนต้นขนาดเล็ก

ต้น ทรงต้นลักษณะเป็นพุ่มกว้าง สูงประมาณ 2 - 3 เมตร ลำต้นน้ำตาลแกมสีเทา มีหนามเล็ก สั้นบริเวณกิ่งอ่อนและซอกใบ

ใบ ใบประกอบชนิดใบย่อยหนึ่งใบ เรียงสลับ ใบอ่อนสีเขียวอ่อน ใบแก่สีเขียวเข้ม รูปร่างใบ เป็นรูปกลมรีถึงรูปไข่ ใบกว้าง 4 - 5.5 เซนติเมตร ยาว 6 - 9 เซนติเมตร ปลายใบมน ขอบใบหยักเล็กน้อย เนื้อใบมีต่อมน้ำมันกระจาย (oil gland) ใบอ่อนมีกลิ่นหอม ก้านใบสั้น

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุก (raceme) ดอกย่อย 7 - 10 ดอก ออกที่ปลายกิ่งและซอกใบตาม ระยะแขนง กลีบดอก 4 - 5 กลีบ สีขาว ร่วงง่าย เกสรเพศผู้สีเหลือง เกสรเพศเมียสีเหลือง

ผล/เมล็ด ผลออกเป็นช่อปลายพุ่มและกระจายทั่วต้น 5 - 7 ผล ผลแบบส้ม (hesperidium) ทรงผล กลมแป้น ขนาดผลเฉลี่ย 4 - 4.5 เซนติเมตร เปลือกหรือผนังผลชั้นนอก (exocarp) เรียบมันสีเขียว มีต่อมน้ำมันกระจายทั่ว สีเขียว เมื่อสุกมีสีเหลือง เนื้อหรือผนังผลชั้นใน

ลักษณะอื่นๆ

(endocarp) มีลักษณะเป็นกลีบหลายกลีบประกอบด้วยถุงเยื่อบาง ๆ ฉ่ำน้ำ ขนาดเล็กจำนวนมาก เนื้อมีสีเขียวอ่อน เมล็ดขนาดเล็กกลมกึ่งรียาว หัวแหลมท้ายมน ภายในสีขาว เปลือกบาง เปลือกและเมล็ดไม่ขม เมล็ดน้อยจนถึงไม่มี น้ำมีกลิ่นหอม น้ำเยอะ ลูกตก ให้ผลผลิตตลอดทั้งปี และทนโรคแคงเกอร์

มะนาวพันธุ์แป้นหรือภูษชัย